2019

M.A.

1ST Semester Examination

SANSKRIT

PAPER – SAN – 103

Full Marks :50

Time : 2 Hours

Answer all questions

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

सर्वे प्रश्नाः सुरगिरा समाधेयाः।

1. A.प्रश्नत्रयं समाधेयम् **2X3**

क)वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी इत्यस्या का व्युत्पत्तिः ?

ख)**मिदचोऽन्त्यात्पर**ः इति सूत्रे अतः पदं किं विभक्तिकम् ?

ग)दीक्षितमते आभ्यन्तरप्रयत्नः कतिविधः? तेषां नामानि लिखत।

घ)जिह्वामूलीयोपध्मानीयौ कौ स्तः ?

ङ) अकारस्य कीदृशः प्रयत्नः?

च) के तावत् गुणसंज्ञकाः ?

B. एकः प्रश्नः समाधेयः- **2X2**

क) का नाम परिभाषा ?

ख)**षष्ठी स्थानेयोगा** --इति सूत्रे षष्ठी इति पदेन किं बोध्यते ?

(Turn Over)

2.A. **प्रश्नत्रयं** समाधेयम्-- **4X3**

क) किं नाम अनुनासिकत्वम् ? सोदाहरणं व्याख्यायताम्। तत्र मुखग्रहणाभावे का क्षतिः ?

ख) **एषामन्त्या इतः। लणसूत्रेऽकारश्च**—केषाम् अन्त्या इतः ? लण्सूत्रे अकारस्यैव वा कथम् इत्वम् ?

ग) उदात्तानुदात्तस्वरितसंज्ञा केषां भवति ? ससूत्रम् आलोच्यताम्।

घ) को नाम अन्योन्याश्रयदोषः ? तस्य परिहारः दीक्षितेन कथं कृतः ?

ङ) सवर्णसंज्ञाविधायकसूत्रं विलिख्य व्याख्यायताम्।

च) पदविश्लेषणपूर्वकं व्याख्या कार्या- **अनेकाल्शित्सर्वस्य**।

B. एकः प्रश्नः समाधेयः-- **4X1**

क) व्याख्यायताम्- **षष्ठी स्थानेयोगा**।

ख) **तस्मिन्निति निर्दिष्टे पूर्वस्य** इत्यत्र प्रत्येकं पदस्य आलोचनां कृत्वा सूत्रस्य आवश्यकता विचारणीया।

3. प्रश्नद्वयं समाधेयम् **8X2**

क)**प्रत्याहारेष्वितां न ग्रहणम्**—आलोच्यताम्।

अथवा

विश्वपाभिः इत्यत्र हो ढः इति ढत्वं न आलोच्यताम्।

ख) **इको गुणवृद्धी** इति कीदृशं सूत्रम् ? अत्र कति पदानि सन्ति ? सूत्रेऽस्मिन् कुतः कानि पदानि अनुवर्तन्ते ? सोदाहरणं व्याख्यायताम्।

अथवा

यत्रानेकविधमान्तर्यं तत्र स्थानत आन्तर्यं बलीयः—अस्याः पङ्क्तेराशयः स्पष्टीक्रियताम्।

Internal Assessment :10 marks)

समाप्तम्